

Planera mera

På svenskt 1990-tal var inte samhällsplanering på modet. Det ansågs nästan lite planekonomiskt och förde tankarna till den nedlagda sovjetstaten. Inställningen var ursäktlig, eftersom 70- och 80-talens planering byggde på att staten var en stark aktör som med penningpåsen som argument kunde föreskriva detaljerade lösningar på hus- och områdesnivå. Genom stora räntebidrag, kanaliserade med stöd av bostadsfinansieringsförordningen, skapades en egenartad form av lånearkitektur – för att nämna en aspekt på planeringen.

Luften gick ur fastighetsmarknaden under 1990-talets första år. Småhuspriserna föll med 30-40 procent och många bostadsrättsföreningar gick i krasch. Nedgången var en följd av lågkonjunktur i kombination med att staten minskade sina åtaganden på bostadsmarknaden. På några år blev bostadsmarknaden en statens mjölkossa för att använda ett slitet ord.

Stigande huspriser och en kraftigt ökad inflyttning till våra större städer lockar nu, sent omsider, fram ett ökat byggande på dessa orter. Nu är det inte längre ett storskaligt byggande på jungfrulig mark som är aktuellt, utan snarare saneringsbyggande på mark som antingen består av gammal och centralt belägen industrimark eller ett kompletteringsbyggande i befintlig bebyggelse. I det förra fallet uppstår betydande miljöproblem och i det senare fallet försvåras och fördröjs byggandet av idoga överklaganden.

På alla de svaga orter vi har i Sverige är problemen annorlunda. Här är byggandet nära nog obefintligt och kommunerna strider om det lilla byggande som kan komma till stånd. I dessa kommuner är det frestande att medge bygglov på platser som står i konflikt med miljövården och ett rörligt friluftsliv.

Scenarierna pekar på att samhällets kontrollerande och möjliggörande politik fortfarande är nödvändigt. Förutsättningarna är dock annorlunda, eftersom staten har dragit sig tillbaka och ansvaret har lagts i händerna på kommunerna. Det möjliggör en bättre anpassning till de allt större skillnaderna mellan landets kommuner. Den politik som staten drev på 1970- och 80-talet var föga känslig för lokala

förhållanden. Det är svårt att eljest förstå hur utlåning med statliga subventioner kunde ske i bygder som redan då var svaga och hade en tveksam prisutveckling.

Diskussionen väcker frågan om hur reglerande och hur möjliggörande planeringen skall vara. På denna punkt skiftar nog föreställningarna i olika kommuner med olika politiska och ekonomiska förutsättningar. Ett skönhetsråd i Stockholm anser sig ha fog för att freda varje liten parkbit och varje fasadyta, medan kommunalrådet i xyz-bruk är villig att dispensera strandskyddet för att få ett enda byggjobb till en kommun som förefaller vara övergiven av staten.

Albanien, utan planering

Jag besökte nyligen Albaniens huvudstad Tirana. Där har en Vilda västernkapitalism rått under de senaste tio åren – alltsedan diktatorn Enver Hoxhas död och kommunismens fall år 1992. I detta fattiga land och i denna fattiga huvudstad råder en febril byggverksamhet. Cirka 35 procent av dagens fastighetsbestånd har tillkommit under dessa år. Av detta nytillskott beräknas 70 procent vara tillkommet utan bygglov. Resultatet visar vad som händer i ett land utan offentlig planering; en familj har köpt en dyr lägenhet på femte våningen i ett höghus. Rätt som det är växer det upp ett illegalt höghus fem meter från fasaden på det hus som familjen bor i. All utsikt försvinner och priset på lägenheten faller som en sten.

>>>

Kanske är det detta som är planeringens innersta drivkraft: att undvika en negativ interaktion mellan individer och verksamheter för att i stället främja en positiv och produktiv interaktion. IBFs forskning kan i bästa fall skapa förståelse för en samverkan mellan byggd miljö och mänsklig interaktion. Vi kan t.o.m. belysa frågan om den byggda miljön har en inverkan på hushållens beteenden eller om det bara råkar vara så att en viss miljö drar till sig en viss typ av människor?

Kanske kan också frågan nu ställas om vi inte går mot en renässans för prognosmodeller för bostadsmarknaden. Med ökad rörlighet, och med en allt större osäkerhet om framtiden på den lokala bostadsmarknaden, blir det åter allt viktigare att göra prognoser och konsekvensanalyser.

För övrigt ordnar ENHR (European Network for Housing Research) en mindre forskningskonferens i Tirana i Albanien i maj år 2003. Det kommer att bli en lärorik upplevelse för många forskare.

- *Bengt Turner, prefekt*

Tjänsteläge

Mats Franzén har befordrats till professor i sociologi.

Erhållna projektmedel

Projektmedel har erhållits från:

Svenska kommunförbundet, 800 000 kr för projektet "Utvärdering i resultatstyrning, nätverksstyrning och brukarstyrning". Projektledare är Evert Vedung och projektmedarbetare Nils Hertting.

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO), 120 000 kr för projektet "Vart tar de vägen? Hushållens rörlighet på överhettade bostadsmarknader". Projektledare är Lena Magnusson.

AB Botkyrkabyggen, 95 000 kr för studien "Boendepreferenser och betalningsvilja". Projektledare är Lena Magnusson.

Pris till IBF-forskare

Albert Aronson-priset delas år 2002 mellan Mats Wilhelmsson, KTH och Zan Yang, som tjänstgör som forskarassistent i nationalekonomi vid IBF. Priset instiftades av Svenska Bostäder 1997, och delas varje år ut till någon som i företagets första VD:s

- Albert Aronsons - anda gjort betydelsefulla insatser inom samhällsplanering med tonvikt på bostäder.

Juryns motivering lyder enligt följande: "Zan Yang har doktorerat vid KTH i Fastighetsekonomi inom forskningsområdet fastighetsvärdering. Hennes forskning spänner över ett stort område med målsättningen att bygga en hållbar bro mellan teorin för byggnadsinvesteringar, fastighetsvärdering och finansiell analys. Hon har visat stor skicklighet som teoretiker och i sina ekonometriska analyser. Hennes forskning spänner över så olika ekonomiska system som Sverige, USA och Kina".

Juryn bestod av: Åke E Andersson, professor vid Institutionen för Infrastruktur och Samhällsplanering vid KTH; Karin Wiklund f d VD i SKB samt Charlotte Axelsson, VD för Svenska Bostäder.

Nya forskningsrapporter från IBF

Thunwall, Christina (2002) *Genomfart och gågata. Om trafikmiljön i centrum av tre svenska städer efter 1945*. Forskningsrapport 2002:2

Folkesdotter, Gärd (2002) *Kommunal politik i kvinnohänder. Gävle i jämförelsens ljus*. Forskningsrapport 2002:3

För beställning av forskningsrapporter, kontakta: Susanne Haga, e-post susanne.haga@ibf.uu.se eller tel 026-420 65 03.

Genomfart och gågata

Massbilismen förvandlar kulturlandskapet genom vidlyftiga motorvägsbyggen och komplicerade. Den här skriften belyser vad det nya färdmedlet inneburit för några stadskärnor utformade långt innan bilen uppfunnits. Bilen behöver plats när den rullar men också när den står stilla, vilket den enligt en skattning gör 96% av sin tid.

Svarbäcksgatan i Uppsala är numera gågata mellan Stora Torget och Stadsbiblioteket. Fram till 1959 var här genomfartsled för biltrafiken mellan Stockholm och Norrland (Bild från s 33).

Uppsala, Gävle och Mjölby ligger alla vid Europaväg 4. Alla har befriats från genomfarts-trafiken, men vid skilda tider. I Mjölby försvann den redan i mitten av 1960-talet till den nybyggda motorvägen genom Östergötland. Esplanaden i Gävle befriades från genomfartstrafik 1980. Uppsala lever alltjämt med ett provisorium från 1967. Först nu ser det ut som om en definitiv dragning av E4 öster om staden kommer att förverkligas. Arkeologiska undersökningar inför vägbygget har just påbörjats.

”Bilförvaringen” har lösts på olika sätt. Gävle har många parkeringshus i centrum, Uppsala har framför allt en rad källargarage i anslutning till gågatans parallellgata Dragarbrunn-

gatan men också ett experiment med ett park-and-ride-system. I Mjölby finns en stor markparkering i centrum; den är gratis medan parkeringen i de båda andra städerna är avgiftsbelagd, dyrare ju mer central den är.

Det lilla Mjölby har minimal kollektivtrafik och inte särskilt utvecklad cykeltrafik, Gävle kallar sig med rätta cykelstad och har en utvecklad busstrafik med angöring i centrum. Uppsala har en utbyggd men dyr busstrafik som når stadens kommersiella hjärtpunkt, Stora Torget, annars reserverat för gående. Staden var mycket tidig med sin gågata. Gävle inrättade sin i Drottninggatan i mitten av 1970-talet. Mjölby har antydning till ett gångstråk där landsvägarna mot Skänninge och Tranås tidigare möttes.

Dessa skillnader har många orsaker. En är utan tvekan det befintliga stadsplanemönstret på 1950-talet. Mjölby hade då ännu kvar sin karaktär av självvuxet samhälle vid landsvägen. Två mycket tvära och trånga vägtunnlar under järnvägen blev snart omöjliga att förena med säker biltrafik. I Uppsala härskade en ordning från stormakts-tiden med smala gator och små kvarter. Här blev det tidigt uteslutet att behålla biltrafiken om centrum skulle finnas kvar. Gävle hade däremot en plan med breda gator och stora kvarter. Särskilt Rådhusplanen gav möjligheter att med några, visserligen omfattande, justeringar enkelrikta rikstrafiken och behålla den i centrum drygt 20 år längre än Uppsala.

Intresserad? Läs vidare i *Genomfart och gågata*. Om trafikmiljön i centrum av tre svenska städer efter 1945, IBF forskningsrapport 2002:2.

- Christina Thunwall

Planering för och med barn

”Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ skall barnens bästa komma i främsta rummet”. Så står det i FN’s Barnkonvention artikel 3. I artikel 12 står: ”Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad”. Dessa principer omfattas också av Socialtjänstlagen och liknande uttrycks i agenda 21 dokumentet. Principerna borde således genomsyra den fysiska planeringen i Sverige.

Men som med alla lagar och principdokument måste de tolkas och omvandlas för att tillämpas. Vad är barns bästa och hur kan unga ges möjligheter att delta i beslutsfattandet? Det handlar såväl om att utforma och förvalta som att förändra ute- och inomhusmiljön så att barn får de bästa förutsättningarna att vistas i den, att använda den för lek och samvaro, i säkerhet och trygghet. Och det innebär att ge unga förutsättningar för inflytande i alla beslutsprocesser som rör dem.

Dessa frågor diskuterades på seminariet ”Planering för och med barn. Spelet mellan olika kommunala sektorer” under Bostadsveckan. Diskussionerna behandlade två olika dimensioner. Den första ungas medborgerliga rätt till inflytande i beslut om den fysiska miljön som berör dem. Den andra nödvändigheten av samverkan över sektorsgränser. Den första, den demokratiska aspekten innebär också att barn och ungdomar har kunskap om miljön och att deras kunskap är en annan än de vuxnas. Den andra aspekten betyder att vuxna måste sätta sig in i och utgå från barns perspektiv och använda denna kunskap i stort och smått. Det innebär att många olika grupper av professionella experter inom sina olika sektorer måste samarbeta för att planeringen ska kunna bli den bästa för barn. Det handlar om det svåra att samarbeta över sektorsgränser. Olika hinder, det kan gälla tidsbrist, administrativa gränser, olika prioriteringar inom olika sektorer och lika synsätt och värderingar. Detta talade Kerstin Ögren om.

Kerstin Ögren har arbetat med kommunala projekt med syfte att förbättra samarbetet mellan olika kommunala förvaltningar och aktörer. Hen-

nes slutsats är att det är svårt att samarbeta, att det tar lång tid att utveckla ett gott samarbete och att det krävs att alla parter lägger prestige-tänkandet åt sidan och är villiga att låta sig påverkas och förändra förhållningssätt, att lyssna till andras erfarenheter och värderingar för att komma fram till gemensamma målsättningar.

En stor förändring under det senaste decenniet har reduceringen av centrala statliga riktlinjer medfört. Idag har beslutsfattande som gäller barns välfärd i stor utsträckning jämfört med tidigare, övergått till det kommunala självstyret. Flera av föreläsarna diskuterade detta och visade på problem som det medfört. Det är stora skillnader mellan kommuner, delar av kommuner och olika institutioner i hur barnens behov bevakas och tillgodoses.

Förskolemiljö viktig

Margareta Blennow, barnöverläkare i Stockholm tog upp den stora förändringen inom barnomsorgen. Samtidigt som antalet barn har ökat kraftigt inom barnomsorgen från knappt 50% till närmare 75% av alla barn under en tioårsperiod har kostnaderna för den sammanlagda barnomsorgen inte ökat. Barngrupperna har ökat dramatiskt och personaltätheten har minskat. Barn vistas i genomsnitt 31 timmar per vecka på förskolan och det gäller också ettårningar. Det betyder att miljön på förskolorna har stor betydelse för barns hälsa, välfärd och utveckling och att det därför är oerhört viktigt att den är av god kvalitet ur alla bemärkelser. Samtidigt har riktlinjerna som tidigare reglerade bl a utformningen av förskolorna, antalet barn och personaltätheten tagits bort. Det saknas en lag som reglerar barns arbetsmiljö motsvarande den som reglerar de vuxnas. Ingen har ansvaret att utreda orsakerna till olyckor och barns ohälsa eller att samordna och utveckla hälsofrämjande åtgärder på förskolan. Istället bygger förutsättningar för kvalitet på att ansvariga inom olika områden förmår utveckla ett kontinuerligt samarbete och ser detta som viktigt. Följden har blivit att det är stora variationer mellan förskolor.

Liknande slutsatser har Fredrika Mårtensson kommit till. Fredrika är miljöpsykolog och undersöker utemiljön runt förskolor. Det visar sig att många nybyggda förskolor har lekplatser som saknar många av de kvaliteter som barn behöver för den nödvändiga uteleken. Gården bör vara både variationsrik, spännande, ombonat och trygg. Många är istället trånga, ofta med plante-

ringar som inte tillåter barns lekar och hårdgjorda ytor. Barnen måste samsas med andra hyresgäster och personalen får ägna sig åt att begränsa barnen så att andra inte störs. Dåliga lekplatser runt förskolorna finns både i staden och på landsbygden. I staden handlar det ofta om förskolor som är insprängda i vanliga flerfamiljshus, i lokaler som inte varit planerade för förskola. Brister finns dock också i förskolor som planerats som friliggande institutioner och där förutsättningarna varit goda från början.

Barnen med i planeringen

Margareta Blennows och Fredrika Mårtenssons föreläsningar påvisade de stora risker som finns idag för att barns behov och intressen inte tillräckligt bevakas, när de centrala riktlinjerna tagits bort och ett utvecklat samarbete mellan olika sektorer på lokal nivå baserat på barnperspektivet många gånger inte har utvecklats. Det här handlar om frågor som är mångas ansvar men som lätt tycks bli ingens. Margareta Blennows förslag är att införa lokala skyddsombud för barn och att införa en arbetsmiljölag som reglerar barns miljö.

Det finns emellertid många goda exempel på samarbete och planering för barns bästa. Det är intressant att sektorer som traditionellt sett har betraktats som "hårda" har varit föregångare i denna utveckling. Ett av de centrala verk som varit pådrivande är Vägverket som under en tioårsperiod arbetat tillsammans med skolor i ett projekt som de har kallat för "Forska och lära i närsamhället". I deras projekt har just Barnkonventionen utgjort en utgångspunkt.

Lena Ek från Skräddarbackens skola i Borlänge berättade om ett fantastiskt arbete som barn tillsammans med personalen på skolan gör. Här har barnen fått lära sig att se sin omgivning och att undersöka den både för att förstå hur den har blivit sådan den är och för att se brister i den och komma på förslag till förändringar. De flesta skolämnen har integrerats i närmiljöstudier. Genom bildskapandet har barnen lärt sig att se sin närmiljö, de har undersökt den historiska bakgrunden och fått insikt i samhällets utveckling och geografi. De har använt svenska muntligt och skriftligt för att formulera frågor till beslutsfattande och berättelser om närsamhället. De har skrivit dagböcker om sitt utforskande. Med modeller har de experimenterat fram olika lösningar på problem i omgivningen t ex gatukorsningar och de har sedan inbjudit de kommunala experterna till skolan för att diskutera detta. Deras ar-

beten har lett fram till förbättringar av närmiljön.

Thomas Larsson från Vägverket gav flera andra framgångsrika exempel från Vägverksprojektet. Det finns idag åtskilliga goda exempel på planering med barn och ungdomar, men de är ojämnt fördelade över landet. En inventering som Boverket gjorde för två år sedan visar t ex att det nästan inte finns några i Gästrikland/Hälsingland medan det finns relativt många på Västkusten och i Skåne.

Många skolor tycks idag använda närmiljön i undervisningen. Det kanske är så att ute- och innemiljön hör till de aspekter av det vardagliga livet för barn som går att visa upp, peka ut och resonera kring. De kan leda till praktiska övningar och kan integreras i olika skolämnena. Kanske är det lättare att ta upp dessa frågor tillsammans med barn än många andra frågor. Dessutom är förskolor och skolor samlingsplatser för barn och ungdomar där samarbete med berörda kommunala experter och andra kan inledas och utvecklas. De utgör också en betydelsefull del av barns och ungdomars närmiljö. Jag kan inte heller tänka mig ett bättre arbetssätt för att ge barn och ungdomar förutsättningar att påverka och förbättra den miljö de dagligen vistas i än det som Lena Ek gav exempel på. Jag tycker också att det är ett lysande exempel på hur en demokratisk fostran kan gå till.

Lena Nyberg, barnombudsman, betonade särskilt vikten av lyfta fram och utgå från förutsättningar för barn med funktionshinder. En studie som barnombudsmannen genomfört visar att många unga med funktionshinder oftare blir utestängda från mycket av det som hör till andra barns vardag.

-Clarissa Kugelberg

Litteratur:

Unga är också medborgare - om barns och ungdomars inflytande i planering.

Boverket 2000

Trafik, miljö och samhällsplanering - ger fakta och exempel på studier i närsamhället.
Vägverket och Skolverket 2000

Många syns inte men finns ändå.

Barnombudsmannen 2002

Ny adjungerad professor

IBF hälsar Bengt Owe Birgersson välkommen som adjungerad professor!

Nedan presenterar Bengt Owe sig själv.
— Jag är född 1941 och disputerade 1974 på en avhandling om kommunerna som producenter av

service till medborgarna. Mitt huvudresultat i avhandlingen, den s k serviceparadoxen kan beskrivas som ett uttryck för det som ibland kallas de stigande förväntningarnas missnöje. Docent i statskunskap vid Stockholms universitet 1975.

Huvuddelen av min yrkesverksamhet har ägnats åt en slags statsvetenskaplig participant observationaktivitet. Jag var under 1970-talet föredragande i riksdagens konstitutionsutskott och under 1980-talet verksam i regeringskansliet först som statssekretare i bostadsdepartementet och under de två senaste åren som samordnare åt Ingvar Carlsson på statsrådsberedningen. Sedan 1990 är jag VD på SABO.

En gång statsvetare så går ränderna aldrig riktigt ur. Därför har jag fått möjlighet att som sekreterare och senare utredare syssla en del med frågeställningar som intresserar en statsvetare. Jag har skrivit betänkanden om personval och valkretsindelning, svarat för samordning av en bred uppföljning av kommunindelningsreformen efter tio år, utrett den regionala samhällsförvaltningens organisation med förslag till en alternativ regionindelning samt varit ordförande i Demokratiutvecklingskommittén. På senare år har utredningsuppgifterna rört bostadsfrågor och transportfrågor bl a som ordförande i regeringens Godstransportdelegation 1998-2000.

Jag hoppas att nu successivt få tid för att mer självständigt men i en spännande miljö utveckla en del tankar som slagit rot i huvudet dels av mer allmän författningpolitisk karaktär dels i skärningspunkten mellan demokrati, segregation och bostadsförsörjning.

- Bengt Owe Birgersson

Nytt från forskningsfronten

Roger Andersson har varit bedömare av forskningsansökan för nordiska samarbetsnämnden för samhällsvetenskaplig forskning samt sakkunnig för lektorat i kulturgeografi, samhällsvetenskapliga fakulteten, Umeå.

Bo Bengtsson har varit sakkunnig i vetenskapsrådet vid tillsättning av forskarassistenttjänster inom humaniora och samhällsvetenskap.

Lars-Erik Borgegård var opponent på Thorkild Ærøs avhandling: *Boligpræferencer, boligvalg og livsstil* vid Aalborgs Universitet, den 8 mars.

Mats Franzén var opponent på Per Gustafsons avhandling: *Place, Place attachment and Mobility*, vid Sociologiska institutionen, Göteborgs universitet, den 12 april. Han var även betygsnämndsledamot på Simon Lindgrens avhandling: *Modernitetens markörer*, vid Sociologiska institutionen, Umeå universitet, den 26 april.

Lena Magnusson har medverkat i betygsnämnd vid Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet, den 5 april.

Eva Sandstedt var den 8 mars medlem i betygsnämnden i samband med disputation av Ingrid I Olssons avhandling *Help-Seeking and Causal Attributions for Helping*, vid psykologiska institutionen, Uppsala Universitet. Hon är även vald till medlem i elektorsförsamlingen inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet samt deltar som fakultetens valda styrelsemedlem i Centrum för Multietnisk Forskning.

Bengt Turner är från januari ordförande för kurssekreteriatets vetenskapliga råd. Han är även "External Examiner" för University of Hong Kong från december 2001.

Evert Vedung har varit fakultetsopponent på en avhandling av Hans Johansson, *Beslutsfattande i offentlig förvaltning: Högre utbildning och forskning i Sverige ur en policynätverksamhets, Åbo Akademi, Statsvetenskapliga institutionen, 23 mars.*

Miscellanea

Roger Andersson har varit expert i den statliga utredningen "Makt och inflytande i ett integrationspolitiskt perspektiv". Han är medlem av utvärderingsgrupp: Svensk forskning om Internationell migration och etniska relationer (Forskningsrådet FAS) samt utnämnd till medlem av management board för tidskriften *Housing Studies*.

Bo Bengtsson höll anförandet "Idéer om bostadspolitik", vid Finansdepartementets bostadsenhet den 15 april.

Gärd Folkesdotter är ordförande i Kvinnors Byggforum år 2002.

Bengt Turner är medlem i ESO:s referensgrupp för ett projekt om bostadsfinansiering.

Thomas Öst har, å Uppsala Universitets vägnar, skrivit ett remissvar gällande utredningen *Effektivare energianvändning. Förslag till marknadsbaserade åtgärder* från Näringsdepartementet. Yttrandet inlämnat till Regeringskansliet den 10 januari.

Nyligen publicerat

Andersson, Roger (2002) "Rörligheten i Fittja. En analys av migration, segregation och storstadspolitik" I: Ingrid Ramberg & Oscar Pripp (red) *Fittja, världen och vardagen*. s 73-129. Botkyrka: Mångkulturellt centrum.

Andersson, Roger (2002) "Egenföretagandets etniska geografi i Sveriges storstadsregioner" I: *Invandrades företagande*, s 23-54. I: *Marginalisering eller integration. Invandrades företagande i svensk retorik och praktik- en forskarantologi*, s 29-60.

Andersson, Roger (2002) "Response: Some Reflections on Housing and Family Well-being" *Housing Studies*, volume 17: 1, pp 27-31.

Bengtsson, Bo (2002) "What Is a Conservative Housing Policy? A Comment on Peter King", i *Housing, Theory and Society*, Vol 18, pp 108-110).

Folkesdotter, Gärd (2002) "1800-talet - väggmåleri av hälsingemålare" s 18-23, i Kerstin Sinha: *Bild på bondevägg, Hälsingegårdarnas måleri*. Projektet Hälsingegårdar: Ljusdalsbygdens museum.

Hartig, Terry & Ralph Catalano (2002) "Thoughts on communal bereavement following the World Trade Center tragedy" *Population and Environmental Psychology Bulletin*, 28 (1), 7-9.

Magnusson, Lena & A Sule Özüekren (2002) "The Housing Careers of Turkish Households in Middle-sized Swedish Municipalities" *Housing Studies*, vol 17, no 3, 465-486.

Rydén, Göran & Anders Florén (2002) "Sketches of Spain. The journey of Reinhold Rucker Angerstein 1752", i K Benson, M Mörner och I Söhrman eds *Spanish-Swedish relations from the mid seventeenth century to the early nineteenth century*, Göteborg, Instituto Iberoamericano, Göteborgs Universitet.

Rydén, Göran, Inger Jonsson & Karin Tillberg Mattsson (2002) *Innovativeness and traditionalism: Rural development in Leksand and Rättvik, Sweden*, Swedish Context Report for the EU Research Project "Restructuring in Marginal Rural Areas".

Turner, Bengt & Christine Whitehead (2002) "Reducing Housing Subsidy: Swedish Housing Policy in an International Context", *Urban Studies*, Vol 39 (2) pp 201-217, February.

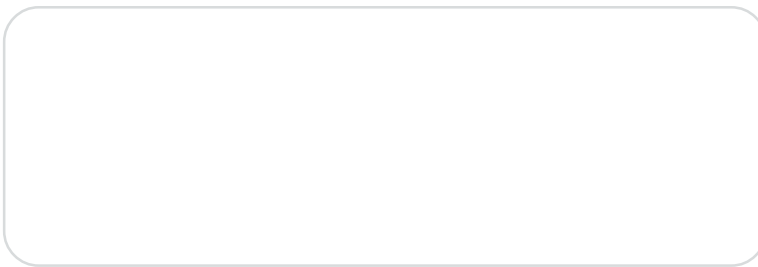
Turner, Bengt (2002) "Och vad skall vi med en allmännytta? Hyresgästen, nr 1, 2002, s 32.

Vedung, Evert (2002) "Why the Secession of Norway in 1905 Did Not Lead to War" in Enrique Martínez Ruiz, red, *When the Light Came from the North: Sweden, Norway and Modernist Catalunya*, 145-170, Spain and Sweden: Encounters Throughout History, Madrid: Fundación Berndt Wistedt.

Wigren, Rune & Lars Fälting (2002) "Utgifter och kostnader för boendet i Norden", TemaNord: 2002:501, Nordiska ministerrådet, Bygg och bostäder, Köpenhamn.

Marknadstidning B

AVS:
Institutet för bostads- och urbanforskning
Uppsala universitet
Box 785, 801 29 Gävle

HELSINKI UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
Centre for Urban and Regional Studies

Nordiskt seminarium om urban- och boendeforskning Helsingfors 17-19 november, 2002

Samnordiskt seminarium riktat till forskare i planering av stadsbyggnad, och tjänstemän. Seminariet innehåller också samlande och jämförande plena samt grupparbeten:

- stadsutveckling och -politik
- boendepolitik
- balanserad bostadsmarknad
- stadens användning och utformning
- regionala tendenser

Arrangör: Centrum för urbana och regionala studier (YTK) vid Tekniska högskolan i Helsingfors, i samarbete med Nordisk samarbidsgrupp för by- och boligforskning (NSBB).

Plats: Hanaholmens kulturcentrum

Mer information finns på YTK:s hemsida, på adressen:
<http://www.hut.fi/Yksikot/YTK/koulutus/lyhytk.html>

.....

UPPSALA
UNIVERSITET

Vi önskar alla läsare en trevlig sommar!

Redaktör: Susanne Haga, tel 026-420 65 03, e-post: susanne.haga@ibf.uu.se

Redaktion: Åsa Bråmås, Susanne Haga, Lena Magnusson och Evert Vedung

Ansvarig utgivare: Bengt Turner

Hemsida: www.ibf.uu.se